

Tanıtım - Değerlendirme / *Reviews*

İstanbul Modern Sanat Müzesi Kütüphanesi

Nur Ünal*

Giriş

İstanbul Modern Sanat Müzesi, 11 Aralık 2004 tarihinde İstanbul Boğazı kıyısında yer alan dört numaralı antrepo binasında açılmıştır. Modern sanatın toplum içinde yaygınlaşmasını desteklemek amacıyla kurulmuş olan İstanbul Modern, modern ve çağdaş sanat yapıtlarının toplanması, korunması ve sergilenmesinin yanı sıra, çeşitli eğitim etkinlikleri kanalıyla bir sanat eğitim kurumu ve kültür merkezi niteliği de taşımaktadır. Bu bağlamda, toplumun her kesiminden gelen ziyaretçiler müzenin çeşitli bölümlerindeki programlarla sanata etkin bir biçimde katılma şansını buluyorlar. Sergiler, video ve yeni medya alanları, fotoğraf galerisi, sinema ve eğitim ve sosyal projeler bölümleri kapsamındaki eğitim programları, rehberli turlar, seminerler, söyleşiler ile müze, çok dinamik bir yapıya sahip. İstanbul Modern Kütüphane de, etkileşimli ortamının tam ortasında yer alarak, hem müze ziyaretçilerinin hem de dışardan gelen araştırmacıların uğrak noktası olmaktadır.

İstanbul Modern'in açılışı ile birlikte hizmet vermeye başlayan kütüphane, sanat alanına odaklanmış halka açık bir referans kütüphanesi olarak planlanmıştır. Bu özelliğiyle, Türkiye'deki müze kütüphaneleri arasında ilk örneklerden biridir. Müze çalışanlarının, müze ziyaretçilerinin ve araştırmacıların sanat alanındaki tüm sorularını karşılamayı hedefleyen İstanbul Modern Kütüphane, böylece, hem müze faaliyetlerini desteklemekte hem de sanat alanındaki basılı ve elektronik kaynakları toplumun her kesiminden gelen sanatseverlerle paylaşmaktadır.

---

* Kütüphane Müdürü. İstanbul Modern Sanat Müzesi. e-posta: nur.unal@istanbulmodern.org

(Resim 1): Kütüphanenin galerilerden görünüşü

Konum olarak müzenin alt katında yer alan kütüphane tamamen camdan oluşan dış cephesiyle dikkat çekmektedir. Şeffaf yapısı, sergi galerileri ile bütünleşmekte ve sergilere bağlantılı olarak oluşturduğu kitap teşhir alanları ziyaretçiler için gezilerini tamamlayıcı bir unsur olmaktadır.

Koleksiyon

Satın alma, bağış ve değişim ile sağlanan yayınlarla, açılışından günümüze yaklaşık 5000 kitaplık bir koleksiyon oluşmuştur. İstanbul Modern'in açılışı çok hızlı bir süreçte gerçekleştiği için ilk dönemlerde kitaplarla ilgili teknik işlemler tam olarak tamamlanmış değildi. Açılış döneminde satın alınan ve bağış gelen materyallerin kataloglanması ve sınıflandırılarak otomasyon sistemine girişleri müzenin açılmasının ardından da devam etmiştir. Şu anda, mevcut kitapların tamamı sisteme girilmiş olup koleksiyondaki yayınların künyelerine kütüphanede bulunan çevrimiçi kataloglardan erişilebilir. Kütüphane kataloğuna, ayrıca, İstanbul Modern web sitesinden de erişim vardır.¹

¹ Kütüphane kataloğuna www.istanbulmodern.org sitesindeki "Kütüphane" bölümünden erişilebilmektedir.

(Resim 2): Raflar ve çalışma alanları

Kitaplar, Dewey Onlu Sınıflandırma Sistemi ile sınıflandırılmakta ve açık raf düzeninde okurlara sunulmaktadır. Ayrıca, sanatçı imzalı kataloglar, değişik formatlarda yayımlanmış fotoğraf katalogları vb gibi özel yayınlar, genel koleksiyondan ayrı bir mekânda "Özel Koleksiyon" adı altında tutulmaktadır. Katalog girişleri temel dili olarak Türkçe kullanılmaktadır. Library of Congress Konu Başlıkları Türkçe ve İngilizce olarak verilmektedir. Açılış döneminde hazırlanmış olan koleksiyon geliştirme politikası çerçevesinde, Türk sanat tarihi ve Türk sanatçıları; müze, galeri ve özel sanat koleksiyonları katalogları; sanatla ilgili kuramsal yayınlar; sanat akımları; fotoğraf sanatı ve fotoğraf sanatçıları ve müzecilik bilimi alanlarında uzmanlaşma hedeflenmektedir.

2007 yılı içinde, 18 yerli ve 13 yabancı olmak üzere toplam 31 dergi güncel olarak izlenmiştir. Ayrıca, bağış olarak gelmiş veya aboneliği durdurulmuş 32 dergi de arşivlenmiştir.

Koleksiyonu oluşturan diğer materyaller arasında müzayede katalogları, CD'ler, CD-ROM'lar sayılabilir. Ayrıca, "sanatçı dosyaları arşivi" projesi üzerinde çalışılmaktadır. Bu proje ile, derlenmiş ancak sınıflandırılmamış sergi ve sanatçılara yönelik kitap dışı belgelerin arşivlenmesi amaçlanmaktadır. Türk sanatçılara yönelik ve biyografik kaynak özelliği taşıyan her türlü belge, sergi davetiyeleri, broşürler, afişler vb görsel malzemeler bu proje kapsamında arşivlenerek Türk sanat tarihine ışık tutacak kalıcı bir bellek oluşturulması hedeflenmektedir.

(Resim 3): Dergi bölümü

Yayın Sağlama

Kütüphane, satın alma sürecinde, yayın seçimiyle ilgili olarak müze küratörleriyle işbirliği içinde çalışmaktadır. Temel koleksiyonun geliştirilmesi yönündeki çalışmalara ek olarak, müze sergilerine ve ilgili sanatçılara yönelik yayınlar da sağlanarak hem küratöryel ekibin araştırmalarına destek olunmakta hem de oluşturulan yayın listeleri çerçevesinde kütüphane içinde küçük çaplı kitap sergileri kurulmaktadır.

Dünyanın önde gelen müze ve müze kütüphaneleri ile yayın değişimi anlaşması yapılmış olup bu müzelerin sergi katalogları, İstanbul Modern sergi katalogları ile değişim yoluyla sağlanmaktadır. Bu işbirliği, hem Türk sanatseverlerini dünyanın çeşitli yerlerindeki sanat etkinlikleri ile tanıştırmakta hem de Türk sanatının yurtdışındaki pek çok kütüphanede temsil edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca, yurtdışındaki sanat kurumları ve müzeler ile de yayın değişimi yapılmaktadır.

İstanbul Modern Kütüphane, kitap, dergi ve görsel-işitsel malzeme bağışları kabul etmektedir. Bu bağışlar, belli ölçütler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bağış yapmak isteyen kişi ve kurumlara, "Bağış Yönetmeliği" verilerek bu ölçütler, kütüphanenin ilgilendiği konu alanları ve bağışçı ile İstanbul Modern arasındaki hak ve sorumluluklar hakkında bilgilendirilmektedirler.

Okuyucu Hizmetleri

İsteyen herkesin ücretsiz olarak yararlanabildiği İstanbul Modern Kütüphane'de, dışarı kitap ödünç verilmediği için üyelik sistemi uygulanmamaktadır. Müzeyi ziyaret etmeden sadece kütüphaneyi kullanmak isteyenler dış danışma bankosundan "Kütüphane Ziyaretçi Kartı" alarak doğrudan kütüphaneye giriş yapabilmektedir. İstanbul Modern'in açık olduğu tüm saatlerde Kütüphane de hizmet vermektedir. Yayınlar dışarıya ödünç verilmemekle beraber, ücret karşılığı renkli ve siyah-beyaz fotokopi hizmeti sunulmaktadır.

Kütüphanenin okur kitlesini ağırlıklı olarak üniversite ve yüksek lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Kütüphane ayrıca, araştırmacılar, yurtiçi ve yurtdışı eğitim kurumlarında tez çalışması yapanlar, sanatçılar, öğretmenler ya da sanatla hobi olarak ilgilenenler gibi çok farklı kesimlerden de yoğun ilgi görmektedir.

Müzenin eğitim bölümünün çocuklara ve gençlere yönelik çalışmaları

Resim 4): Kitap sergileri bölümünden bir görünüm

özellikle Türk sanatı, Türk sanatçıları ve İstanbul'daki sanat etkinlikleri hakkında bilgi alınmaktadır.

çerçevesinde ilk, orta ve lise seviyesindeki okullardan gelen öğrenci grupları rehberli müze gezilerinin sonunda kütüphaneyi de ziyaret etmektedirler. Hatta bazı okullardan kütüphane dersi bünyesinde özel olarak kütüphane turları yapılmakta ve İstanbul Modern Kütüphane'de birkaç saat geçirerek katalog kullanma, araştırma yapma ve genel olarak kütüphane kullanımını üzerine uygulama yapılmaktadır. Yabancı ziyaretçi sayısı da oldukça yüksek olup, kütüphaneden

Tutulan istatistiklere göre, 2006 yılı içinde kütüphaneyi toplam 8500 okur ziyaret etmiş olup, aynı yıl, kütüphane içinde toplam 9000 kitap kullanılmıştır. Kullanılan kitapların günlük olarak detaylı konusal istatistikleri tutulmakta ve bu yolla, kullanım istatistikleri, koleksiyon geliştirme politikalarını belirlemede ve uygulamada yönlendirici olmaktadır.

Kütüphanede, basılı kaynaklardan başka, bilgisayarlarda sağlanan linkler kanalıyla dünyadaki belli başlı müze, galeri ve sanat kütüphaneleri ile sanatla ilgili kuruluşların İnternet sitelerine ulaşılabilir. İleriye dönük hedefler arasında öncelikli olarak elektronik kaynakların artırılması bulunmaktadır.

(Resim 5): Bilgisayar alanından genel görünüm

Ayrıca, müzede gerçekleştirilen seminer, söyleşi ve konferanslarla ilgili kayıtlar CD ortamında kütüphanede tutulmakta ve isteyen ziyaretçiler bu CD'leri kütüphanedeki bilgisayarlarda izleyebilmektedir.

Sonuç

Açılışından bu yana geçen yaklaşık üç yılı, kütüphanenin kuruluş yılları olarak değerlendirmek mümkündür. Bu süreç içinde, giderek gelişen koleksiyon ve bilgiye rahat erişim imkânları ile İstanbul Modern Kütüphane'ye ilgi de giderek artmıştır. Sanatla toplumu buluşturma hedefiyle yola çıkan İstanbul Modern, bu

hedefe ulaşmak amacıyla ziyaretçilerin sanatla etkileşim içinde olabilmelerini sağlayacak projeler ve eğitim programlarına çok önem vermektedir. Bu eğitim anlayışı çerçevesinde halka açık kütüphane, bilgi hizmetinin etkinleşmesi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda, özellikle gençlerin kütüphane kullanma ve araştırarak çalışma alışkanlığı kazanmaları yönünde ilgi ve heves uyandırıcı projeler yaratmak ve bu projeleri müzeyi ziyaret eden öğrenci grupları için gezilerinin bir parçası haline getirmek kütüphanenin müze içindeki işlevine değer katacaktır. Kütüphanenin bundan sonraki hedefleri arasında Türkiye'deki müze ve sanat kütüphaneleri içinde öncü bir kurum haline gelmek ve müzeler, galeriler ve diğer sanat ve eğitim kurumları ile yakın işbirliği kurarak sanatla ilgili toplu katalog ve arşiv çalışmalarına öncülük etmek yatmaktadır.